

17.8.10

לכבוד	לכבוד	לכבוד
ד"ר יובל שטייניץ	מר יהודה וינשטיין	מר בנימין נתניהו
שר האוצר	היועץ המשפטי לממשלה	ראש הממשלה
רחוב קפלן 1	רחוב צלאח אלדין 29	רחוב קפלן 3, הקריה
<u>ירושלים</u>	<u>ירושלים</u>	<u>ירושלים</u>

לכבוד	לכבוד
מר בנימין בן אליעזר	מר גדעון סער
בנק ישראל 5 (בניין גינרי)	שר החינוך
קרית בן גוריון ת.ד. 3166	שבטי ישראל 34
<u>ירושלים 91036</u>	<u>ירושלים 91991</u>
	שלום רב,

הנדון: העדפת חיילים משוחררים במוסדות להשכלה גבוהה ובתעסוקה תוך הפליית האוכלוסייה הערבית

בעקבות אישור חוק קליטת חיילים משוחררים (תיקון מס' 12), התשי"ע – 2010, וכן בעקבות תיקוני חקיקה שאושרו וכן הצעות חקיקה שהוצעו לאחרונה העושים שימוש הולך וגובר בקריטריון השירות הצבאי לצורך הקצאת הטבות כלכליות וחברתיות למשרתי הצבא, הריני לפנות אליכם כדלקמן:

1. בתאריך 21.7.10 אישרה הכנסת את תיקון מס' 12 לחוק קליטת חיילים משוחררים. לפי תיקון זה, והחל משנת הלימודים האקדמית הבאה (2010-2011), ייהנה כל מי שביצע שירות צבאי ו/או לאומי (להלן: "חיילים משוחררים") ממגוון העדפות בתחום ההשכלה הגבוהה, הכוללות, מימון שכר לימוד במסגרת לימודי התואר הראשון לכל החיילים המשוחררים הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה באזורי סיוע (שהינם אזורי עדיפות לאומית בנגב, בגליל ובהתנחלויות). יודגש, כי לפי דברי הכנסת שנמסרו במהלך ההצבעה על הקריאה השניה והשלישית של תיקון זה, נמסר כי כוונת החוק להעניק מימון מלא לשנת לימודים אחת לחיילים משוחררים שילמדו באזורי הסיוע. כמו כן תיקון מס' 12 מעניק לחיילים משוחררים מימון לשכר לימוד וכן לתוכניות ופעילויות נוספות שנועדו לעודד חיילים משוחררים המתגוררים באזורי סיוע לפקוד את מערכת ההשכלה הגבוהה. הטבות אלו כוללות מימון שכר לימוד במכינה קדם אקדמית וכן הכוונה תעסוקתית. לצורך כך, תוקם קרן חדשה לעידוד החיילים המשוחררים ללמוד במערכת ההשכלה הגבוהה.

2. בנוסף, הטבות אלו מתווספות לכלל ההטבות בתחום ההשכלה הגבוהה, להם זכאים החיילים המשוחררים לפי חוק קליטת חיילים משוחררים לרבות שנת לימוד חינוך במכינה לסטודנטים הלומדים בכל רחבי הארץ ולא רק באזורי סיוע; השתתפות בשכר לימוד בכל שנות הלימודים הן לסטודנטים הלומדים במוסד להשכלה גבוהה והן לאלו הלומדים במוסד להשכלה מקצועית. חוק כולל גם הטבות שאושרו לאחרונה ושנקבעו במסגרת תיקון מס' 7 לחוק שאושר בשנת 2008 ואשר קבע, כי כל מוסד להשכלה גבוהה, או הכשרה מקצועית או מכינה קדם אקדמית, רשאי להעדיף חיילים משוחררים במגורים במעונות ואף להעניק להם הטבות כלכליות אחרות.
3. להעדפות אלו, יש לצרף את השימוש העקיף הנעשה בשירות הצבאי לצורך קבלת סטודנטים לחוגים שונים במוסדות להשכלה הגבוהה. כך למשל, נעשה שימוש מוגבר בתנאי הגיל לצורך הקבלה לחוגים שונים כאשר הקבלה מותנית לגיל 20 או 21 למרבית החוגים הפרא-רפואיים מקום בו אין הגבלת גיל לקבלת עתודאים לחוגים אלו.
4. במקביל לכך, הונחה לאחרונה ע"י ח"כ חמד עמאר הצעת חוק, לפיה תוענק עדיפות ליוצאי צבא בקבלה למשרות בשירות המדינה. לפי דיווחה עיתון "הארץ" מתאריך 12.7.10 הממשלה אישרה הצעת חוק זו בתאריך 11.7.10. במידה והצעת חוק זו תאושר ע"י הכנסת, היא תביא למדרון חלקלק לפיו יגבר השימוש בקריטריון השירות הצבאי גם בתחום העסקים הפרטיים. שכן מקום בו מעניקה הצעת חוק זו אפשרות למעסיקים בשירות הציבורי להעדיף חיילים משוחררים בקבלה לעבודה, יהווה הדבר גושפנקא להעדפת חיילים משוחררים גם ע"י מעסיקים פרטיים, אשר ממילא הם עושים בו שימוש בלתי חוקי.
5. כך יוצא, כי ההטבות המוענקות לחיילים המשוחררים בהתאם לתיקון מס' 7 ו-12 לחוק קליטת חיילים משוחררים, הינן כפל להטבות המוענקות במסגרת החוק ואף מוסיפות לו הטבות נוספות ומרחיקות לכת זאת מקום שקריטריון השירות הצבאי כתנאי לזכאות להטבות הנ"ל, אינו תנאי הרלוונטי להענקת סיוע למי שאכן זקוק לסיוע בתחום ההשכלה הגבוהה והתעסוקה. שכן, לא כל החיילים המשוחררים זקוקים לסיוע כלכלי. חלקם באים ממשפחות אמידות ביותר וחלקם האחר לא. כך, נעשית אבחנה בין הסטודנטים בתחום ההשכלה הגבוהה ובתחום התעסוקה, על סמך קריטריון שאינו רלוונטי, מקום בו האבחנה צריכה היתה להיעשות על סמך מצבו הסוציו-אקונומי של כל פרט ופרט.
6. מקום בו נדרשות הרשויות לשקול ולהחליט אודות סיוע לסטודנטים הלומדים בהשכלה הגבוהה, חובה עליהם להתחשב במצבם החברתי-כלכלי של כלל הסטודנטים הזקוקים לסיוע, לרבות הערבים מביניהם. בחינת שיקולים אלו, היתה מעלה, כי דווקא הסטודנטים הערבים מצויים בקבוצת האוכלוסייה הזקוקה הכי הרבה לסיוע ממשלתי בתחום ההשכלה הגבוהה. שכן, ובהתאם לנתוני המוסד לביטוח לאומי לשנת 2009 כ- 49% מהמשפחות הערביות חיות מתחת לקו העוני; לפי נתוני הלמ"ס, רמת האבטלה בקרב הערבים עומדת קרוב ל- 10% בהשוואה ל- 7% בקרב יהודים. הפער בנתוני האבטלה בין נשים יהודיות לערביות הינו גבוה עוד יותר כאשר שיעור האבטלה בקרב הנשים הערביות נאמד בכ- 17% לעומת 8.5% בקרב נשים יהודיות; לפי נתוני הלמ"ס, שיעור השתתפות הנשים הערביות בכח העבודה עומד על כ- 21% בלבד ושיעור הגברים

הערבים עומד על 62%. לאור מצבם החברתי-כלכלי של האוכלוסייה הערבית, אין כל ספק, כי הרשויות השונות, היו אמורות להעמיד לנגד עיניהן גם את האינטרסים של האוכלוסייה הערבית.¹

7. בהקשר זה יש להדגיש, כי העיתוי לאישור התיקון הנ"ל מצטרף לכוונתו של שר האוצר שהועלתה לאחרונה לפיה, יועלה שכר הלימוד במוסדות להשכלה גבוהה לסך של 20,000 ש"ח לשנת לימודים אחת. מחד, הסטודנטים הערבים לא יהיו זכאים לקבלת הסיוע הכספי מכח חוק קליטת חיילים משוחררים, ומאידך, הם יישאו במלוא נטל שכר הלימוד שהינו ממילא גבוה גם כיום. במידה ושר האוצר יחליט סופית על העלאת שכר הלימוד, יתווסף מכשול זה למכשולים הרבים האחרים המוצבים בפני הסטודנטים הערבים במערכת ההשכלה הגבוהה. הדבר יוביל להגדלת הפערים הקיימים בנגישות להשכלה גבוהה בין אזרחים יהודים לערבים. כך למשל, לפי נתוני הלמ"ס לשנת 2008, שיעור הסטודנטים הערבים מסך הלומדים במערכת ההשכלה הגבוהה עמד בשנת 2008 על 9.6% למרות ששיעורם מכלל האוכלוסייה במדינה עומד על כ-20%. לנתון זה יש להוסיף את שיעור הזכאות הנמוך בקרב התלמידים הערבים לתעודת בגרות המהווה את שער הכניסה למערכת ההשכלה הגבוהה. בהתאם לפרסום מטעם מרכז אדווה הנושא כותרת "זכאות לתעודת בגרות לפי יישוב לשנים 2007-2008" שפורסם מחדש נובמבר 2009 עולה, כי שיעור הזכאות הגבוה ביותר נרשם ביישובים היהודים המבוססים – 67.1%; השיעור הנמוך ביותר נרשם בקרב הבדואים בנגב – 26.6%; בעיירות הפיתוח עמד שיעור הזכאות על 46.9% וביישובים הערביים – על 32.4%.

8. ההעדפות בתחום ההשכלה הגבוהה מנוגדות לרוח שנקבעה בחוק זכויות הסטודנט, התשנ"ז – 2007 אשר מטרתו נקבעה בסעיף 2 ולפיה "מטרתו של חוק זה לקבוע עקרונות לזכויות האזרח הישראלי ותושב ישראל לנגישות להשכלה גבוהה, ועקרונות לזכויות הסטודנט, מתוך הכרה במחויבות החברה בישראל לזכויות אלה ולשוויון הזדמנויות בהשכלה גבוהה." סעיף 3 לאותו חוק הדגיש את עקרון שוויון ההזדמנויות בקבלה ללימודים וקבע כי "לכל אזרח ישראלי או תושב ישראל הזכות לשוויון הזדמנויות בקבלה ללימודים במוסד לצורך רכישת השכלה גבוהה והשכלה על תיכונית, בכפוף להוראות חוק זה."

9. יתר על כן, במידה והצעת החוק המעניקה עדיפות לחיילים משוחררים בשירות המדינה תתקבל, אזי יש להוסיף על האמור לעיל את הפערים שממילא קיימים בין האזרחים היהודים לערבים בכל הנוגע לייצוגם במשרות בשירות המדינה. נכון לשנת 2008 הועסקו 58,180 עובדים ועובדות בשירות הציבורי כאשר רק 6.7% מקרבם, היו ערבים/יות.² בנוסף, במידה והצעת החוק הנ"ל תאושר, היא תהיה מנוגדת לחובה המוטלת על שרי הממשלה השונים להבטיח ייצוג הולם לבני האוכלוסייה הערבית וזאת מכח סעיף 15א(א) לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט – 1959. סעיף זה מחייב הבטחת ייצוג הולם של בני שני המינים מקרב האוכלוסייה הערבית במשרות שבשירות המדינה. במהלך השנים לאחר אישור סעיף זה, ומשלא נעשה כלום על מנת לקיים הוראה זו, אישרה הממשלה שורת החלטות להבטחת ייצוגם ההולם של בני האוכלוסייה הערבית במשרות ציבוריות. כך למשל, בשנת 2003 אישרה הממשלה החלטה 1402 אשר קבעה, כי יש להבטיח ייצוג הולם של עובדים ערבים בשיעור של 8%; החלטה זו לא קוימה ובשנת 2006 אישרה הממשלה החלטה מס' 4729 לפיה נקבע כי יש לייעד 337 משרות בשירות המדינה לעובדים ערבים; בשל אי יישום החלטה

¹ לעיבוד נתונים מפורט יותר, נא לעייב: יוסף ג'בארין, "תעסוקת ערבים בישראל – האתגר של הכלכלה הישראלית", המכון הישראלי לדמוקרטיה, יוני 2010.

² ראו: יאסר עואד "פרויקט ייצוג הולם ושוויון בתעסוקה: סיכום פעילות לשנת 2009", עמותת סיכוי, 2009.

אחרונה זו, אישרה הממשלה בשנת 2007 החלטה מס' 2579 לפיה עד שנת 2012 יש להבטיח ששיעור העובדים הערבים בשירות המדינה יעמוד על 10%. גם החלטה אחרונה זו לא קוימה ובשנת 2009 אישרה הממשלה החלטה נוספת מס' 4436 לפיה יש להוסיף 20 משרות מידי שנה ולאיישם בעובדים ערבים. החלטות אלו לא קויימו עד היום והפער בייצוג היהודים והערבים במשרות בשירות המדינה נותר גדול בעינו. אישור הצעת החוק שמעניקה עדיפות לחיילים משוחררים בשירות המדינה, רק תגביר את הפערים הנ"ל והיא תהיה מנוגדת לתכלית העומדת מאחורי סעיף 15א(א) לחוק שירות המדינה (מינויים) ותסכל עוד יותר את יישומן של החלטות הממשלה לעיל.

10. במצב דברים זה, מתן העדפות לחיילים משוחררים בהיקף כל כך עצום מתעלם ומתנער **מהאפקט** החברתי-כלכלי המפלה של העדפות אלו כלפי האוכלוסייה הערבית ועל כן היא אדישה לפגיעה בזכותם לשוויון (ראו בהקשר זה גם את עניין **קעדאן** בו עמד בג"ץ על האפקט המפלה שיש לשימוש בקריטריון השירות הצבאי כלפי האוכלוסייה הערבית בג"ץ 6698/95 **עאדל קעדאן נ' מינהל מקרקעי ישראל** פ"ד נד (1) 258, 279-280)).

11. כך, הפך השירות הצבאי לכלי יעיל בהפליית המיעוט הערבי בישראל בהיותו פטור מחובת השירות הצבאי. התוצאה הינה העדפת החיילים המשוחררים הן במערכת ההשכלה הגבוהה והן בתחום התעסוקה בשירות המדינה. היינו העדפת היהודים על פני הערבים. שכן, לאור הפטור המוענק לבני האוכלוסייה הערבית מהשירות הצבאי, כל הטבה הניתנת על סמך שירות צבאי או לאומי, מדירה את האוכלוסייה הערבית ובכך חלקם מהטבות משמעותיות אלו הינה אפסית. בתחום ההשכלה הגבוהה, העדפה זו תגרום לאפקט שלילי ותגביר את המכשולים בהצטרפות הערבים למערכת זו. כך גם בתחום התעסוקה.

12. עוד בשנת 2006 ובעקבות תביעה שהגשנו לבית המשפט המחוזי בחיפה כנגד השימוש בשירות הצבאי בו עשתה אוניברסיטת חיפה שימוש לצורך מתן ניקוד נוסף ומשמעותי לחיילים משוחררים, קבע בית המשפט מפורשות, כי שימוש בשירות הצבאי לצורך חלוקת הטבות לסטודנטים, מהווה הפליה לרעה נגד הסטודנטים הערבים על רקע לאום. בית המשפט הוסיף וקבע כי אין כל קשר רציונאלי בין השירות הצבאי לבין הקצאת המעונות לסטודנטים ובמיוחד כאשר התכלית העומדת מאחורי הקצאת המעונות הינה תכלית כלכלית-חברתית. לא כל שכן, כאשר אוניברסיטת חיפה העניקה את ההטבה לכל החיילים המשוחררים וללא הגבלת התקופה שלאחר השחרור, דבר אשר הוביל את בית המשפט לקביעה לפיה, הפגיעה בסטודנטים הערבים לא היתה מידתית כלל ועיקר ומנוגדת לחוק קליטת חיילים משוחררים המגביל את הענקת ההטבות לתקופה של חמש שנים בלבד מיום השחרור (ראו: ה"פ (חיפה) 217/05 **נעאמנה נגד אוניברסיטת חיפה** (פסק דין מיום 17.8.06)). קביעה דומה, אם כי בתחום התעסוקה, נקבעה לאחרונה ע"י בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב אשר דן בתביעת עובדי חברת רכבת ישראל בע"מ כנגד הצבת קריטריון השירות הצבאי כתנאי לקבלה לעבודה כסיירים ו/או תצפיתנים בחברת הרכבת. גם כאן, קבע בית הדין כי השימוש בשירות הצבאי או בקריטריונים אחרים המדומים לו, מפלה כנגד העובדים הערבים, הפטורים מהשירות הצבאי, על רקע לאום (ראו: ע"ב 4516/09 (בש"א 3863/09) **עבדולכרים קאדי נגד חברת רכבת ישראל** (החלטה מתאריך 6.9.09)). בהקשר אחר בתחום השיכון, נדון בבג"ץ עניין **בשארה נגד שר הבינוי והשיכון** אשר דן בעתירה כנגד סיוע בהלוואות בתחום הדיור הציבורי לחיילים

משוחררים. בעניין זה דחה בג"ץ את העתירה אך הדגיש וקבע, כי התרת השימוש בקריטריון השירות הצבאי נכונה אך ורק למקרה דנן בלבד וכי בעתיד על בית המשפט לבדוק כל מקרה לגופו ולנסיבותיו. כמו כן נקבע, כי לא בכל מקרה ניתן לעשות שימוש בקריטריון השירות הצבאי לצורך מתן הטבות, ולא בכל מקרה בו נעשה שימוש שכזה, ניתן לקבוע באופן חד משמעי שההטבה איננה פסולה (ראו בג"ץ (בג"ץ 11956/05 **סוהאד בשארה נגד שר הבינוי והשיכון**) (פסק דין מיום 13.12.06, פסקה 9 לפסק הדין של הנשיא (בדימוס) ברק (טרם פורסם)). לפסקי דין אלו, יש לצרף גם את העתירה שהוגשה בשנת 2002 כנגד התניית הקצאת קצבאות ילדים בשירות צבאי של ההורים. גם אז נטען כי השימוש בשירות הצבאי מפלה על רקע לאום כנגד האוכלוסייה הערבית (ראו: בג"ץ 4822/02 **ועד ראשי הרשויות הערביות בישראל ואח' נגד המוסד לביטוח לאומי**) (לא פורסם)). הדיון בעתירה זו נערך בפני הרכב של 13 שופטים אשר הוציאו צו על תנאי ובעקבותיו בוטל הסעיף בחוק תוכנית החירום הכלכלית לשנת 2002 אשר התנה את הקצאת הקצבאות לילדים שהריהם שירתו בצבא.

13. למעשה, השימוש המוגבר בקריטריון השירות הצבאי הן באמצעות החקיקה והן באמצעות הצבת תנאי קבלה, מחזיר את המצב המשפטי בנושא השימוש בקריטריון השירות הצבאי בהקשר לחלוקת הטבות כלכליות-חברתיות, לזה ששרר עד חקיקת חוק קליטת חיילים משוחררים ולפני חקיקת חוקי היסוד. לפני החוק, כל המוסדות, לרבות המוסדות להשכלה גבוהה היו יכולים להשתמש בקריטריון זה ללא הגבלה. היה אף ניסיון לקבוע שכר לימוד שונה באוניברסיטאות על בסיס מבחן השירות הצבאי/הלאומי מבלי להישען על חקיקה מידתית. השירות הצבאי היה שם קוד לביצוע הפליה כנגד הציבור הערבי. פרופ' אמנון רובינשטיין תיאר שירותו של מצב קודם זה, כדלקמן:

"במקום, שבו קרוב ל-18% מן האוכלוסייה אינם משרתים בצה"ל על רקע לאומי, יש בהחלט סכנה לשימוש לרעה בזכויות חיילים משוחררים... כך למשל, ב-17 במאי 1987 קיבלה הממשלה, ברוב קטן, את הצעתו של השר גדעון פת לקבוע שכר לימוד נמוך יותר 'לבוגרי שירות צבאי (או שירות לאומי)'. החלטה זו חוללה סערה ציבורית ונראתה כמכוונת נגד סטודנטים ערבים. עקב כך ביטלה הממשלה תוך זמן קצר החלטה זו, וב-14 ביוני 1987 מינתה ועדה ציבורית לקביעת שכר הלימוד, וזו קבעה, לבסוף, שכר לימוד אחיד לכל. עלינו לעשות הבחנה ברורה בין מתן זכויות לחיילים המשוחררים לבין שבירת עקרון שוויון הזכויות של תושבי ישראל ללא הפליה. לשם כך, לדעת המחבר, עלינו לקבוע את הכלל החוקתי המוצע לעיל: אין הפליה בזכויות סוציאליות בין תושבי הארץ: יהודים כערבים, אלה ששירתו בצה"ל ואלה שלא שירתו בצה"ל - כולם זכאים לאותן זכויות סוציאליות, לאותן שכר לימוד באוניברסיטה, לאותם תנאי קבלה, לאותם שיכונים, לאותן קצבות ילדים. הגמול למשרתים בצה"ל על אבדן שנות לימודים ועבודה יקרות צריך להיות אחד וברור - תשלום בכסף בעד השירות: בין אם תשלום חודשי נאות ובין אם מענק שחרור, שגודלו ייקבע על פי תקופת השירות בצה"ל. מי שאינו משרת, אינו ראוי לגמול - בין אם הוא יהודי, בין אם לאו."

רא: א. רובינשטיין, **המשפט הקונסטיטוציוני של מדינת ישראל** (כרך ראשון, הוצאת שוקן 1991) עמ' 315.

14. גם פרופ' קרצ'מר התייחס מפורשות להענקת הטבה בגין שירות צבאי בקבלה לאוניברסיטה ובקבלה למעונות סטודנטים וציין, כי הן מוגבלות לחיילים משוחררים בלבד. הוא גם ביקר את

השימוש שנעשה בעבר בקריטריון השירות הצבאי לצורך תשלום קצבאות ילדים מאת הביטוח הלאומי :

"It seems clear to the present writer that payment of extra children's allowances to "soldiers" and "family members" is an instance of covert discrimination. There is no reasonable connection between service in the army and the extra allowances, as can be seen if the following factors are considered: A soldier is a person who served at any time in the past in the army, and for any length of time. Thus, for example, a person who served for a month thirty years ago, and was then discharged automatically becomes eligible for the extra allowances... The type of payment, a children's allowance for medium-sized and large families, bares no relation to the criterion for payment: service in the army, police or prison service. This type of payment is clearly a social benefit and not some kind of benefit given to ex-soldiers to enable them to adjust to civilian life. Benefits of this type paid either universally, or according to income criteria, are understandable. But it is difficult to understand how army service at any time... can be regarded as a relevant criterion for entitlement to such benefits."

David Kretzmer, **The Legal Status of the Arabs in Israel** (Westview press 1990) 101.

15. גם מאוחר יותר, יצאו המלומדים רובנשטיין ומדינה כנגד השימוש בשירות הצבאי להכשרת הפליה כנגד האוכלוסייה הערבית וטענו :

"ביטוי חשוב להכרה במאפיינים קבוצתיים ייחודיים של המיעוט הערבי- הפעם על בסיס לאומי מובהק- ניתן בתחום אי- גיוס לשירות צבאי [...] הפטור משירות הוא בעל השלכה חשובה מאוד על הלכידות הפנימית של המיעוט הערבי בישראל, ובנסיבות הנוכחיות הוא נתפס כהכרחי לשימור מעמדו המיוחד של המיעוט הערבי במערך היחסים המורכב שבין מדינת ישראל לבין העם הפלסטיני. עם זאת אין להצדיק הפליה קבוצתית כלשהי, הן במישור העקרוני (חוסר אימון בציבור הערבי) והן במישור הזכויות האזרחיות והכלכליות של אזרחי ישראל הערבים."

א. רובינשטיין וב. מדינה, **המשפט החוקתי של מדינת ישראל: עקרונות יסוד** (ירושלים: הוצ' שוקן, מהדורה שישית, 2005) עמ' 452 – 454.

16. אין כל ספק, כי הגברת השימוש בשירות הצבאי לצורך הענקת סיוע כלכלי, הינה תוצר מובהק של חיזוק התפיסה הפוליטית, לרבות זו בה דוגלת מפלגת "ישראל ביתנו", לפיה אזרחות שווה נמדדת לפי נאמנותו של האזרח למדינה, כאשר מדד "הנאמנות" מחושב, בין היתר, על סמך עובדת שירותי הצבאי של האזרח. הפליה בין האזרחים על רקע לאום, הנוצרת על סמך תפיסות פוליטיות, הינה הפליה פסולה מכל וכל ועל כן יש לפעול למיגורה.

17. לאור האמור לעיל, אבקשכם לפעול כדלקמן:

- א. למגר את ההפליה כנגד האוכלוסיה הערבית, לרבות בתחום ההשכלה הגבוהה והתעסוקה;
- ב. להימנע מתמכיה בחקיקה המצביות את השירות הצבאי או הלאומי כתנאי לקבלת הטבות חברתיות-כלכליות והמובילות להגדלת הפערים החברתיים-כלכליים בין יהודים לערבים;
- ג. להרחיב את תחולת הסיוע בתחומים שפורטו לעיל, גם לאוכלוסיה הערבית;
- ד. להימנע מהעאלת שכר הלימוד במערכת ההשכלה הגבוהה ל- 20,000 ש"ח או לכל סכום אחר העלול להגדיל את הפערים החברתיים כפי שתוארו לעיל;
- ה. לפעול למתן הטבות בחרתיות-כלכליות על בסיס מצבו החברתי-כלכלי של הפרט.

לעמדתם המהירה, אודה.

בכבוד רב,

סאוסן זהר, עורכת - דין